ȘTIINȚE JURIDICE

Mădălina Tomescu

Drepturile omului

Tendințe și orientări contemporane

Ediția a IV-a, revăzută și adăugită

PRO UNIVERSITARIA

III 26696

MĂDĂLINA TOMESCU

DREPTURILE OMULUI.
TENDINȚE ŞI ORIENTĂRI CONTEMPORANE

Ediția a IV-a
Revăzută şi adăugită

C-288920Y

288920
UNIVERSITATEA "DUNĂREA DE JOS" GALAȚI
BIBLIOTECĂ 2

PRO UNIVERSITARIA 2019
BUCUREŞTI

CUPRINS

PREFAȚĂ **11**

CUVÂNT ÎNAINTE... ..... **15**

1. DELIMITĂRI CONCEPTUALE **17**
1.1. Drepturile fundamentale ale omului 17
1.2. Libertățile publice 19
1.3. Drepturile cetățenești 20

2. DREPT OBIECTIV. DREPT SUBIECTIV. DREPT NATURAL. DREPT POZITIV **22**
2.1. Drept obiectiv. Drept subiectiv 22
2.2. Drept natural. Drept pozitiv 23
2.3. Dimensiunea axiologică a drepturilor omului 25
2.3.1. Noțiunea valorii 25
2.3.2. Dimensiunea psihologică a valorii 27
2.3.3. Dimensiunea juridică a valorii 28

3. DREPTURILE CIVILE ŞI POLITICE **31**
3.1. Drepturile civile 31
3.1.1. Dreptul la viață, libertate şi inviolabilitate 31
3.1.2. Dreptul la egală ocrotire a legii 33
3.1.3. Dreptul de a se căsători şi a întemeia o familie 35
3.1.4. Dreptul la respectarea vieții private şi de familie 36
3.1.5. Dreptul la cetățenie 39
3.1.6. Dreptul la identitate 41
3.2. Drepturile politice. Libertățile publice 45
3.2.1. Dreptul la egalitate şi nediscriminare 46
3.2.2. Libertatea de exprimare 58
3.2.3. Libertatea de gândire, conştiință şi religie 60
3.2.5. Libertatea de circulație şi alegere a reşedinței 68
3.2.6. Dreptul la azil 69
3.2.7. Dreptul de a nu fi extrădat sau expulzat 71

4. DREPTURILE ECONOMICE, SOCIALE ŞI CULTURALE **73**
4.1. Dreptul la muncă 73
4.2. Dreptul la securitate socială 79
4.3. Dreptul la un nivel de trai suficient 80
4.4. Dreptul de a forma sindicate şi de a se afilia la un sindicat 82
4.5. Dreptul la sănătate 83
4.6. Dreptul la educație 85

4.7. Drepturile culturii 89
4.7.1. Dreptul de a participa la viața culturală 90
4.7.2. Dreptul de a beneficia de progresele științei și tehnicii 90
4.7.3. Dreptul de autor 91

5. Drepturile de solidaritate 94
5.1. Dreptul la pace. Pacea - valoarea supremă a omenirii. Dreptul la pace și dreptul păcii 96
5.2. Dreptul la dezvoltare 101
5.3. Dreptul la un mediu sănătos 106
5.3.1. Acțiunea umană și calitatea vieții 106
5.3.2. Dreptul la un mediu sănătos în contextul sistemului drepturilor omului 107
5.3.3. Principalele direcții de acțiune ale Consiliului Europei în domeniul asigurării dreptului la un mediu sănătos 112
5.3.4. Principalele direcții de acțiune ale Uniunii Europene în domeniul asigurării dreptului la un mediu sănătos 113

6. Drepturile cetățenești 116
6.1. Delimitări conceptuale 116
6.2. Dreptul de a participa la conducerea treburilor publice 118
6.2.1. Considerații introductive 118
6.2.2. Organizarea de alegeri libere 119
6.2.3. Dreptul de a alege și de a fi ales 120
6.2.4. Dreptul de exercitare a mandatului 122
6.3. Dreptul de petiție 126
6.4. Dreptul la protecție diplomatică și consulară 127
6.5. Dreptul la o bună guvernare 129
6.5.1. Administrare. Guvernare. Guvernanță 129
6.5.2. Consacrarea dreptului la o bună guvernare în Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene 130
6.5.3. Conținutul dreptului la o bună guvernare 131
6.6. Dreptul de acces la documente 134
6.7. Dreptul de a se adresa Avocatului Poporului (Ombudsman-ului) 135

7. Dreptul la protecție al consumatorului 139
7.1. Considerații introductive 139
7.2. Ce este consumatorul? 140
7.3. Protecția consumatorului 141
7.4. Fazele procesului decizional de cumpărare 142
7.5. Protecția consumatorilor din punct de vedere legislativ 143
7.6. Drepturile consumatorilor 145
7.7. Instituții de protecție a consumatorilor 147
7.7.1. Instituții la nivel european 147
7.7.2. Instituții la nivelul statului român 149

8. Drepturile copilului.Consacrare. Instrumente de protecție 152
8.1. Drepturile copilului - parte integrantă a sistemului drepturilor omului 152
8.2. Prevederi specifice 154
8.3. Încălcarea drepturilor copiilor 160
8.3.1. Munca în rândul copiilor 160
8.3.2. Copii pe câmpul de luptă 162

8.3.3. Traficul de copii și violența împotriva copilului sub forma exploatării și abuzului sexual 164
8.4. Drepturile copilului în justiție și administrație 169
8.5. În loc de concluzii... 173

9. Limitarea exercitării drepturilor și libertăților fundamentale prin invocarea ordinii publice și a interesului public 175
9.1. Considerații introductive 175
9.2. Delimitări conceptuale 176
9.3. Consacrarea restrângerii exercitării drepturilor fundamentale prin invocarea ordinii publice și a interesului public 183
9.4. Accesul la informațiile de interes public - între libertate și limitare 191
9.5. Transparența decizională 201
9.6. Limitarea exercițiului dreptului de proprietate 212

10. Îndatoririle fundamentale 221
10.1. Drepturi și îndatoriri - un raport corelativ echitabil și necesar 221
10.2. Îndatoririle fundamentale în Constituția României 226
10.2.1. Fidelitatea față de țară 227
10.2.2. Respectarea Constituției și a legilor țării 227
10.2.3. Dreptul și obligația de apărare a țării 228
10.2.4. Obligația de a contribui la cheltuielile publice 228
10.2.5. Exercitarea cu bună credință a drepturilor și libertăților fundamentale 228

11. Instrumente de protecție și promovare a drepturilor omului la nivel mondial 230
11.1. Instrumente juridice pentru protecția drepturilor omului 230
11.1.1. Instrumente juridice cu caracter universal 230
11.1.2. Instrumente juridice europene 234
11.2. Organisme internaționale pentru protecția și garantarea drepturilor omului 242
11.2.1. Organisme constituite în sistemul Națiunilor Unite 242
11.2.2. Organisme constituite în sistemul european 246

12. ÎN LOC DE CONCLUZII... 255

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ 257